T.C.
DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI
Genel Sekreterlik

Sayı : E-622.03-2271-2271
Konu : Belge Talebi

28.12.2022

ÇOŞKUN ERÜZ

İlgi : 26.12.2022 tarihli ve SNO-00000616-1 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı dilekçenize istinaden 2019-2022 yılları arasında hazırlanan "Yanbolu Havzası Sürdürülebilir Turizm Master Planı" ve "Gümüşhane Kurum Vadisi Sürdürülebilir Turizm Master Planı" çalışmalarında yer alan kişiler ve projelerdeki görevleri aşağıda yer almaktadır;

1-Yanbolu Havzası Sürdürülebilir Turizm Master Plan Projesi
Proje Kapsamı: Kaynak taraması, alan çalışması, analiz, sentez, yorumlama ve raporlama
Proje Süresi: 02.01.2019- 30.11.2019

2-Gümüşhane Kurum Vadisi Sürdürülebilir Turizm Master Plan Projesi
Proje Kapsamı: Kaynak taraması, alan çalışması, analiz, sentez, yorumlama ve raporlama
Proje Süresi: 01.02.2020- 20.10.2022
Projelerde Görev Alan Uzmanlar:

UZMAN	**PROJEDEKİ GÖREVİ**
Doç. Dr. Coşkun ERÜZ -KTÜ	Proje Yürütücüsü
Doç. Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ	Peyzaj Değerler Koordinatörü
Doç. Dr. Müberra PULATKAN Peyzaj Mimarı Merve DORUL Yük. Ziraat Müh. Zehra ÖZTÜRK Peyzaj Mimarı Elif SARAÇ Arş. Gör. Duygu KARABIÇAK Peyzaj Mimarı Nihan ÇETİNKAYA Peyzaj Mimarı Gamze ERGUN	Peyzaj
Doç. Dr. Müberra PULATKAN Yük. Müh. Zehra ÖZTÜRK Öğrt. Gör. İsa BOZKIR	Flora ve Fauna
Prof. Dr. Raif KANDEMİR	Jeoloji Koordinatörü
Doç. Dr. Serkan DEMİREL	Arkeoloji Koordinatörü
Dr. Yücel DURSUN	Tarih Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Güler ERÜZ Yük. Mim. Yusuf Burak DOLU	Mimari – Planlama Koordinatörü
Yük. Şehir Plancısı Fatma SEZGİN Y. İnşaat Müh. Rabia ŞENGÜN Yük. Mim. Sedat TÜRKMEN Mimar Koray BAYRAKTUTAN Mimar Zehra Nur YILDIRIM	Mimari – Planlama
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Selçuk ERBAŞ	Harita Koordinatörü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 1FIK-8LD2-DI6O
Belge Doğrulama Adres: https://ebys.doka.org.tr/sorgu

Gazipaşa Mahallesi Nemlioğlu Sok. Taksim Yokuşu. No: 3
Telefon No: 444 82 90 Faks No: 0 462 455 40 88
İnternet Adresi: http://www.doka.org.tr
Kep Adresi:dogukaradenizkalkinmaajansi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Elifnaz AKDENİZ
Uzman
Telefon No:

Arş. Gör. B. Bah BİLGİLİOĞLU Dr. Öğr. Üyesi. Resul CÖMERT Murat KALAYCI	Harita
Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÇALIK	Turizm Koordinatörü
Doç. Dr. Sercan EROL	Sosyo-Ekonomi Koordinatörü

Bilgilerinizi rica ederim.

Onur ADIYAMAN
Genel Sekreter

27.12.2022 Uzman : Elifnaz AKDENİZ
27.12.2022 Birim Başkanı : Mehmet BOZDOĞAN

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Gazipaşa Mahallesi Nemlioğlu Sok. Taksim Yokuşu. No: 3
Telefon No: 444 82 90 Faks No: 0 462 455 40 88
İnternet Adresi: http://www.doka.org.tr
Kep Adresi:dogukaradenizkalkinmaajansi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Elifnaz AKDENİZ
Uzman

Telefon No:

DOKA
DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI
EASTERN BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

GÜMÜŞHANE KURUM VADİSİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

MASTER PLAN PROJESİ

TRABZON - 2022

Doğal ve Tarihi Değerleri Koruma Derneği

DOKA
DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI
EASTERN BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

GÜMÜŞHANE KURUM VADİSİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

MASTER PLAN PROJESİ

Proje başlama : 20.01.2020
Proje Bitiş : 20.04.2022

TRABZON - 2022
Doğal ve Tarihi Değerleri Koruma Derneği

İçindekiler

PROJE EKİBİ 4
PROJE PAYDAŞLARI 5
1. GİRİŞ 6
1.1. MASTER PLAN AMAÇ VE HEDEFLERİ 8
1.1.1. Sürdürülebilir Kültürel ve Doğal Miras 8
1.1.2. Sürdürülebilir Çevre. 10
1.1.3. Sürdürülebilirlik ve Turizm 12
2. MEVCUT DURUM 18
2.1. Planlama Alanının Tanımı 18
2.1.1. Coğrafi Konum 18
2.1.2. İdari Yapı ve Arazi Mülkiyeti 18
2.1.3. Koruma Yapısı 20
2.1.4. Taşıma Kapasitesi 25
2.2. FİZİKSEL ÖZELLİKLER 26
2.2.1. Jeolojik Yapı 26
2.2.2. Doğal Afet Durumu ve Depremsellik 32
2.2.3. Jeomorfolojik ve Topografik Yapı 33
2.2.4. Kurum Havzası Hidrojeolojik Özellikler 35
2.2.5. İklimsel , Meteorolojik Özellikler ve su kaynakları 36
2.2.6. Toprak Yapısı ve Nitelikleri 38
2.3. EKOLOJİK ÖZELLİKLER 40
2.3.1. Habitatlar ve Ekosistemler 40
2.3.2. Flora 41
2.3.3. Karasal Fauna 50
2.3.4. Kurum Havzası Balık Faunası 57
2.4. SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLER 58
2.4.1. Kurum Vadisi Tarihi 58
2.4.2. Kurum Havzasındaki Tarihi, Arkeolojik ve Kültürel Alanlar 66
2.4.3. Nüfus 71
2.4.4. Mevcut Sosyo Ekonomik Durum 74
2.4.5. Arazi Kullanımı (Deseni) 83
2.4.6. Geleneksel Yerleşim Dokusu 84
2.4.6.1.3. Sivil Mimarlık Yapıları 93
2.5. ALTYAPI VE GELİŞİM 95
2.5.1. Ulaşım Altyapısı 95

2.5.2. İletişim Altyapısı 97
2.5.3. İçme ve tarımsal sulama Suyu altyapısı 97
2.5.4. Atık Su Sistemi, Kanalizasyon ve Arıtma Sistemi 97
2.5.5. Elektrik İletim Hatları 97
2.5.6. Doğalgaz Boru Hatları 97
2.5.7. Evsel Katı Atıklar 98
2.6. REKREASYON, KÜLTÜR VE TURİZM 98
2.6.1. Rekreasyon 98
2.6.2. Kültürel Değerler 108
2.7. ÇEVRESEL SORUNLAR 113
3. SENTEZ 114
3.1. EKOLOJİK DUYARLILIK ANALİZİ 114
3.2. Görsel Peyzaj Analizi 116
3.3. Kurum Vadisi'nde Tarihsel Süreçte Tarım ve Ekonomi 123
3.4. Havzadaki Tarihi, Arkeolojik Alanlar 124
3.5. Geleneksel Yerleşim Dokusu ve Mimari Analizi 129
3.5.1. Geleneksel Yerleşim Dokusu Analizi 131
3.5.2. Geleneksel Mimari Analizi 139
3.5.3. Yapım Sistemleri Ve Malzeme Analizi 140
3.5.4. Kamusal Yapılar ve altyapı Analizi 142
3.5.5. Ticari yapılar 153
3.5.6. Fırınlar 155
3.5.7. Sivil Mimarlık Yapıları 155
3.6. TURİZM VE ALTYAPI ANALİZİ 160
3.6.1. Genel Olarak Turizmde Altyapı ve Üstyapı 160
3.6.2. Turistik Talep Tahmini 167
3.7. SWOT ANALİZİ 168
3.7.1. Güçlü Yönler 169
3.7.2. Zayıf Yönler 170
3.7.3. Fırsatlar 171
3.7.4. Tehditler 173
3.8. YÖNETİŞİM ve İLGİ GRUBU ANALİZİ 174
3.8.1. Kurum Havzasında toplumsal Talep ve Beklentiler 177
3.9. YASAL VE YÖNETSEL ANALİZ 179
4. DEĞERLENDİRME –STRATEJİLER 181
4.1. Amaç ve Hedefler 181

4.2. Kurum Havzası Doğal ve Çevresel Stratejiler 181
4.3. Kültürel ve Sosyo Ekonomik Stratejiler 183
4.3.1. Kültürel Mirası Korumak 183
4.3.2. Fiziksel Çevrenin İyileştirilmesi; 183
4.4. Yasal –Yönetsel Stratejiler 186
4.5. Altyapı Stratejisi 187
4.6. Koruma Statüsü Verilmesi ve Var Olanların Yeniden Tanımlanması Stratejisi 189
4.7. Turizm Gelişim Stratejileri 190
4.8. Kurum havzasının Jeoturizm Stratejisi; 190
4.8.1. Turizmi Çeşitlendirme Stratejisi 190
4.8.2. Kısa, Orta Ve Uzun vadeli Turizm Gelişim Satratejileri 190
5. KURUM VADİSİ TURİZM HAVZASINDA POTANSİYEL CAZİBE DEĞERİ OLAN YAPILAR, ALANLAR VE KORİDORLARIN TANIMLANMASI 194
5.1. KURUM Havzası Potansiyel Turizm Gelişim Alanları ile İlgili Sürdürülebilir Turizm Önerileri 201
5.2. KURUM HAVZASI: DOĞA VE KÜLTÜR TURİZMİ GELİŞİM BÖLGELERİ 203
5.2.1. Kurum Vadisi Turizm Havzasında DOĞA VE KÜLTÜR TURİZMİ Alan Ve Merkezleri 205
5.3. MASTER PLAN UYGULAMA SÜRECİ VE HAVZANIN SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMİNİN GÖSTERGELERİ MODELİ İLE TAKİBİ 214
5.3.1. Havza Master Plan Uygulama Süreci 214
5.3.2. Kurum Havzasının Sürdürülebilir Turizminin Göstergeler Modeli ile takibi 215
6. KAYNAKÇA 216

PROJE EKİBİ

MASTER PLAN PROJE EKİBİ	
Proje Yürütücüsü	
Doç. Dr. Coşkun ERÜZ -KTÜ	
Peyzaj Değerleri Araştırma Ekibi	
Doç. Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ (Sorumlu)-KTÜ	
Doç. Dr. Müberra PULATKAN-KTÜ	Peyzaj Mimarı Merve BEZİRKAN-KTÜ
Yük. Ziraat Müh. Zehra ÖZTÜRK-KTÜ	Peyzaj Mimarı Elif SARAÇ-KTÜ
Arş. Gör. Duygu KARABIÇAK-KTÜ	Peyzaj Mimarı Nihan BIYIKLI -KTÜ
Peyzaj Mimarı Gamze ERGUN-KTÜ	
Jeolojik Değerler Araştırma Ekibi	
Prof. Dr. Raif KANDEMİR (RTÜ)	
Arkeolojik Değerler Araştırma Ekibi	
Doç. Dr. Serkan DEMİREL -KTÜ	
Tarih Değerler Araştırma Ekibi i	
Dr. Yücel DURSUN	
Mimari Değerler Araştırma Ekibi	
Yük. Mim. Yusuf Burak DOLU (Sorumlu)	
Dr. Öğr. Üyesi Güler ERÜZ-AÇÜ	Y. İnşaat Müh. Rabia ŞENGÜN
Yük. Mim. Sedat TÜRKMEN	Mimar Büşra AYDEMİR
Yük. Şehir Plancısı Fatma SEZGİN	Mimar Koray BAYRAKTUTAN
Mimar Zehra Nur YILDIRIM	
Haritalama Ekibi	
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Selçuk ERBAŞ (Sorumlu) - GÜ	
Dr.Öğr. Üyesi. Resul CÖMERT- GÜ	
Arş. Gör. B. Bah BİLGİLİOĞLU- GÜ	
Murat KALAYCI- GÜ	
Turizm Potansiyeli Araştırma Ekibi	
Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÇALIK - GÜ	
Sosyo-Ekonomik Araştırma Ekibi	
Doç. Dr. Sercan EROL -KTÜ	

PROJE PAYDAŞLARI

Proje Paydaşları	
Proje sahibi	
DOKA	
Proje Yürütücüsü	
Doğal ve Tarihi Değerleri Koruma Derneği	
Kamu İdaresi ve Yerel Yönetimler	
Gümüşhane Valiliği, Gümüşhane Özel İdaresi, Kültür müdürlüğü	
Üniversiteler	
Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Artvin Çoruh Üniversitesi (Artvin)
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)	Gümüşhane Üniversitesi (Gümüşhane)
Sivil Toplum Kuruluşları	
Doğal ve Tarihi Değerleri Koruma Derneği	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB)
Turizm İşletmecileri ve Seyahat Acenteleri Birliği (TİSAD)	Turizm Sektörü ve özel sektör İşletmeleri
Basın Yayın Kuruluşları	
Ulusal ve Yerel basın ve Medya Kuruluşları	
Havza sakinleri	
Kurum Vadisi İkisu, Cebeli, Atalar, Uğurtaşı, Yağlıdere, Olucak köyleri ve yayla yerleşimleri sakinleri	

Kurum Vadisi Sürüdürlebilir Turizm Master Planının hazırlanmasında katkı ve desteklerini esirgemeyen, görüşleri ile yön veren kurum, kuruluş ve şahıslara (Katkı veren tüm uzman, yetkili ve ilgili şahıslara) katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

1. GİRİŞ

Kurum (Gorom) vadisi 32 km uzunluğa ve 263km^2 havza alanına sahip olan bir havzadır. Başta Karaca Mağarası olmak üzere, tarihi Kurum ve İmera (Olucak) yerleşimleri, Deveboynu ve Zigana Dağı gibi hem doğal, hem de tarihi, kültürel değerleri ile önemli bir turizm destinasyonu olma potansiyeline sahip havza, altyapı ve üstyapılar, tanıtım ve pazarlama eksiklikleri nedeni ile bölge turizminde hak ettiği yere henüz ulaşamamıştır. Havzanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin bozulmadan geleceğe taşınabilmesi için, havzada mutlaka koruma temelli sürdürülebilir turizm stratejisi, yönetim planı geliştirilerek uygulanması gereklidir. Bölge ve Kurum havzasında turizm gelişim stratejisinin, Türkiye 2023 turizm stratejisi ve dünyada değişen turizm eğilimlerine uygun olarak belirlenmesi, turizmin gelişimi ve sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Hedefleri için turizm stratejik planını uygulamaya koymuştur (Anon, 2007). Bu hedefler Karadeniz Bölgesi, Gümüşhane ve Kurum havazasında sürdürülebilir turizmin planlanması ve uygulanmasında önemli bir dayanaktır. Türkiye 2023 Turizm stratejisi Kurum havzası Turizm planlamasının ulusal hedeflere uyumunu ortaya koymaktadır. 2023 stratejinin temel öngörüleri aşağıdaki gibidir.

Örgütlenmede: Strateji "İyi Yönetişim" ilkesi çerçevesinde ulusal, bölgesel, il ve noktasal düzeyde turizm sektörü ile ilgili kamu, özel sektör kuruluşları ve STK'ların karar verme süreçlerine katılımlarını sağlayacak konseyler bazında kurumsallaşmaya gidilmesi"

İç Turizm Stratejisi: "İç turizmde toplumun farklı kesimlerine uygun kalite ve fiyatta turistik ürün alternatiflerinin sunulması"

Tanıtım ve Pazarlama Stratejisi ; "Ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, ulusal tanıtım ve pazarlamaya ek olarak varış noktası bazında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine başlanması"

Kentsel Ölçekte Markalaşma Stratejisi; "Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, turistler için bir çekim noktası haline getirilmesi"

Turizm Gelişim Bölgeleri Strateji "Varış noktası olarak geliştirilecek ve birden fazla ili kapsayan turizm gelişim bölgelerinde yerel ve bölgesel kalkınmada turizmin güçlü bir araç olarak kullanılması"

Turizm Gelişim Koridorları Strateji "Belli bir güzergâhın doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belli temalara dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi"

Turizm eylemi başlangıcından bitimine sosyal bir hareketliliktir. Bu sosyal hareketlilik ulaşımla sağlanmaktadır. Ülkemizde doğal, tarihi ve kültürel değerleri nedeniyle turistik anlamda öne çıkarılması gereken bazı güzergâhlar bulunmaktadır. Bu güzergâhların sahip oldukları turizm potansiyeli planlı bir şekilde kullanıma açılacaktır.

Turizm Çeşitlendirilmesi Stratejisi "Alternatif turizm türlerinden öncelikli olarak sağlık turizmi ve termal turizm, kış turizmi, golf turizmi, deniz turizmi, eko turizm ve yayla turizmi, kongre ve fuar turizminin geliştirilmesi"

Ulusal strateji kapsamında 2023 hedeflerinde yer alan ve Kurum Havzası için uygun olan **Kültür , Eko-Turizm ve Yayla Turizmi açısından** stratejik hedefler aşağıdaki gibidir.

- Doğal, tarihi ve kültürel değerleri nedeniyle turistik anlamda öne çıkarılması gereken güzergâhların ortaya çıkarılacaktır.
- Bu güzergâhların sahip oldukları turizm potansiyeli planlı bir şekilde kullanıma açılacaktır
- Yerel halk, turistik ürün, hediyelik eşya yapımı, servis, kalite ve işletmelerin yönetimi konusunda eğitilecektir.
- Etnografik ve ekolojik özelliklerinin sergilendiği müze evlerin açılması teşvik edilecektir.
- Alana girişte kabul noktaları oluşturulacak ve buralarda ziyaretçilere farklı güzergâhları ve yöresel özellikleri gösteren mola noktaları ve tur güzergâhlarını gösteren haritaları sunulacaktır.